

ETELÄ-KYMENLAAKSON KOTOUTTAMISOHJELMA

2013 - 2018

Hurmaava Hamina

| www.hamina.fi | www.hurmaavahamina.fi |

Kaakon
kaksikko

KOTKA
MERIKAUPUNKI

 Pyhtää-Pyttis
PIENIÄ ILOISIA ASIOITA.

Kotouttaminen Etelä-Kymenlaaksossa

Kotouttaminen on tavoitteellista, lakisääteistä toimintaa, jossa maahanmuuttaja sopeutuu elämään uudessa ympäristössään. Tavoitteena on maahanmuuttajien osallisuus kaikilla yhteiskunnan eri sektoreilla.

Etelä-Kymenlaakson kunnat kotouttavat maahanmuuttajia nojaten yhteiseen kotouttamisohjelmaan, joka laaditaan nyt vuosille 2013-2018. Tarkoituksena on edistää eri toimin maahanmuuttajien kielitaidon kehittymistä, yhteiskuntaan sopeutumista ja työllistymistä. Erityisenä painopisteenä ovat tehokkaat alkuvaiheen palvelut, myönteisen vuoropuhelun kehittäminen eri väestöryhmien välille sekä seutuyhteistyön tiivistäminen entisestään.

Ohjelmassa tuodaan esille toimenpiteitä, joiden avulla voidaan edistää kolmen päätavoitteen toteutumista: hyvää arkielämään kotoutumista, koulutuksen kehittämistä ja työllistymisen edistämistä sekä yhteisöjen tukea maahanmuuttajien kotoutumisessa.

Seudullinen työryhmä seuraa ja arvioi ohjelman tavoitteiden toteutumista säännöllisesti ohjelmakauden aikana. Seurannan aikana on tarkoitus tuottaa selkeää tietoa kotoutumistoimenpiteiden vaikuttavuudesta, jotta toimenpiteitä voidaan kohdentaa mahdollisimman tehokkaasti.

Kotouttamiskentän kerrosmalli

- Laki kotoutumisen edistämisestä 9/2011

- Valtion kotouttamisohjelma

- Etelä-Kymenlaakson kuntien strategiat

- Seudullinen kotouttamisohjelma, joka antaa edellytykset käytännön kotouttamistyön kunnissa

Kotouttaminen on Suomessa säänneltyä ja monitasoista toimintaa, johon liittyy eri tasoilla asetettuja tavoitteita

§ Lainsäädäntö §

Kansallinen ohjelma

Kuntien strategiat

Kotouttamistyö kunnissa

Seudullinen koordinaointi ja yhteistyö

Lainsäädännön velvoitteet

- Laki kotoutumisen edistämisestä 9/2011
- Soveltamisala laajentunut koskemaan kaikkia jatkuvalla oleskeluluvalla Suomessa olevia
- Laissa säädetään mm. kotoutumista edistävästä toimenpiteistä, kotoutumisen edistämisestä paikallistasolla ja valtion kotoutumista edistävästä toimista

Kansallisen ohjelmatason tavoitteet

- **Valtion kotouttamisohjelma**

- Työhallinnon ja kotoutumiskoulutuksen kehittäminen
- Työelämän monimuotoisuuden tukeminen
- Asunto-, liikunta- ja kulttuuripolitiikan sekä järjestöjen kytkeminen kotouttamiseen
- Koulutuspolkujen sujuvuuden varmistaminen
- Perheiden, lasten ja nuorten tukeminen palveluja kehittämällä
- Väestöryhmien myönteisen vuorovaikutuksen edistäminen, vaikuttaminen asenneilmapiiriin

Kuntien strategiatavoitteet

- **Etelä-Kymenlaakson kuntien strategioiden ja visioiden päätavoitteet:**

- Kansainvälisesti verkostoitunut
- Yritysmuotoinen
- Vetovoimainen
- Hyvinvoiva
- Monipuoliset ja laadukkaat sosiaali-, terveys- ja hoivapalvelut
- Tiivis vuorovaikutus kuntalaisten ja eri toimijoiden välillä

Etelä-Kymenlaakson kotouttamisohjelman toteuttaminen

- Kunnissa tehtävä lakisääteinen työ kotoutumisen edistämiseksi eri toimialoilla ja yhteistyö kolmannen sektorin kotouttavan työn kanssa
- Seudullisen kotouttamisohjelman tavoitteista syntyneet, toimeenpanosuunnitelmien mukaiset toiminnot kotoutumisen edistämiseksi kuntatasolla

Seudullinen maahanmuuttajatyö

- **Seudullinen kotouttamisohjelma v. 2013-2018**

→ Jatkoa Etelä-Kymenlaakson seudulliselle maahanmuutto-ohjelmalle

→ Jokaiselle tavoitteelle toimeenpanosuunnitelma, aikataulutavoite ja vastuutaho

→ Jatketaan seutuyhteistyötä palveluorganisaation kehittämiseksi

§ Lainsäädäntö §

Kansallinen ohjelma

Kuntien strategiat

Kotouttamistyö kunnissa

Seudullinen yhteistyö

Etelä-Kymenlaakson kotouttamisohjelma

Seudullisen koordinoinnin painopistealueet

Alkuvaiheen ohjaus ja neuvonta kaikille maahanmuuttajille

Alkukartoituksista, testauksista ja kotouttamissuunnitelmista maahanmuuttajia palveleva koordinoitu kokonaisuus

Eri väestöryhmien myönteisen vuorovaikutuksen edistäminen

Maahanmuuttajien työllistymisen ja aktiivisen elämäntotteen tukeminen

Seutuyhteistyö palveluorganisaation kehittämiseksi:

- yhteistyön tiivistäminen
- palvelujen kartoittaminen
- seudullinen koordinoitu kotouttamistyö

Uudet maahanmuuttajat Etelä-Kymenlaaksossa

Etelä-Kymenlaaksoon muutetaan monesta eri syystä

Etelä-Kymenlaaksoon muutetaan ulkomailta työn, opiskelun, perhesiteen, paluumuuton tai pakolaisuuden vuoksi. Työperäinen maahanmuutto lisääntyy edelleen voimakkaasti. Valtaosa muutoista tapahtuu omaehtoisesti joko suoraan ulkomailta tai muualta Suomesta.

Kotkalla on sopimus kiintiöpakolaisten vastaanotosta. Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta päättää vuosittainvastaanotettavien kiintiöpakolaisten määrän. Kotkalla on myös sopimus siitä, että ne turvapaikanhakijat, jotka haluavat asettua Kotkaan saatuaan Kotkan vastaanottokeskuksessa jatkuvan oleskeluluvan, voivat siirtyä kotoutumisajalle Kotkaan. Inkeriläisten paluumuuttojono on sulkeutunut v.2012, mutta jonoon ilmoittautuneiden paluumuutto Suomeen ja Etelä-Kymenlaakson alueelle jatkuu vielä vuoteen 2016.

Laki kotoutumisen edistämisestä edellyttää, että kaikki maahanmuuttajat saavat alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa, riippumatta maahantuloperusteista. Tietyin edellytyksin voidaan asiakkaalle tehdä alkukartoitus kotoutumissuunnitelman tueksi. Ohessa hahmotelma alkukartoituksesta.

Alkukartoitus

Kaikki pakolaistaustaiset ja ne muilla perusteilla tulleet, jotka kartoitusta pyytävät

TE-toimisto tai kunta tekee kartoituksen, riippuen asiakkaan elämäntilanteesta

Alkuhaastattelu

Tarvittaessa testaus

Tarvittaessa kotoutumissuunnitelma

Kotouttamisen tavoitteet Etelä-Kymenlaaksossa

Tavoitteena maahanmuuttajien osallisuus yhteiskunnan kaikilla sektoreilla

Tavoite 1:
Hyvä arkielämään
kotoutuminen

- perheiden tuki
- äitien tuki
- lasten kotoutuminen
- nuorten kotoutuminen
- läkkäät maahanmuuttajat
- erityistilanteissa olevat kotoutujat

Tavoite 2:
Koulutuksen kehittäminen ja
työllistymisen edistäminen

- kieli- ja kotoutumiskoulutus
- ammatillinen ja korkeakoulutus
- Työllistymisen edistäminen
- yrittäjyyden tukeminen
- erityistä tukea tarvitsevien kotoutumistoimenpiteet

Tavoite 3:
Yhteisöt kotoutumisen
tueksi

- asumisyhteisöt
- kolmas sektori, seurakunnat
- etnisten suhteiden kehittäminen

Tavoite 1: Hyvä arkielämään kotoutuminen

- perheiden tuki
- äitien tuki
- lasten kotoutuminen
- nuorten kotoutuminen
- iäkkäät maahanmuuttajat
- erityistilanteissa olevat kotoutujat

Ensimmäisen tavoitteen kohderyhmänä ovat sellaiset kotoutujat, jotka käyttävät erilaisia hyvinvointipalveluja perhe- ja arkielämänsä tueksi. He eivät ole suoraan suuntautumassa työelämään, vaan kotoutumisen painopisteenä on arkielämässä selviytyminen, perhe-elämän sujuminen ja joustava kotoutumisen eteneminen omaan elämäntilanteeseen mukautettuna.

Perheiden tuki

- Perheen muuttaminen uuteen elämänvaiheeseen vaatii aina aikaa ja sopeutumista. Jokainen maahanmuuttajaperhe on erilainen ja tarvitsee hyvää alkuvaiheen neuvontaa päästäkseen kiinni hyvään arkeen.
- Kotoutumisprosessit perheessä voivat olla päällekkäisiä ja edetä eri vaiheissa. Voimasuhteet perheessä voivat muuttua. On tärkeää tunnistaa eri perheenjäsenten erivaiheiset kotoutumisprosessit.
- Kotoutuva perhe tarvitsee viranomaistukea, vertaistukea ja mielekästä tekemistä uudenlaiseen arkeensa. Tavoitteena on, että maahanmuuttajaperheet saavat riittävät valmiudet selvitäkseen arkielämän vaatimuksista niin yksilötasolla kuin omana yksikkönään.

TAVOITE 1: Hyvä arkielämään kotoutuminen

- Laki kotoutumisen edistämisestä:
Viranomaisten tulee kiinnittää huomiota lapsen tai nuoren kehitystä tukevan ja ohjaavan vanhemmuuden edellytyksiin ja vanhempien tuen ja koulutuksen tarpeisiin

Perheiden tuki

TOIMENPITEET

Tehostetaan perheiden tiedonsaannin mahdollisuuksia perhe-elämästä Suomessa ja perheille suunnatuista palveluista jakamalla eri toimipisteistä tiedotteita eri kieliryhmille.

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Ohjaus- ja neuvontapisteet, koordinointivastuu kunnilla

Tunnistetaan maahanmuuttajaperheiden tuen tarve kotoutumisen alkuvaiheessa perheiden alkukartoitusten avulla

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Kuntien sosiaali- terveys ja sivistyspalvelut, Te-toimisto

Edistetään kolmannen sektorin toiminnan ja vertaistuen järjestämisen toimintaedellytyksiä kuntasektorin ja kolmannen sektorin aktiivisen verkostotyön kautta

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: maahanmuuttajapalvelut, sosiaali- ja terveystyö, kolmannen sektorin verkostot

Äitien tuki

- Kotoutuvat äidit tasapainoilevat omien kulttuuriroolien ja ympäröivän yhteiskunnan välillä. He ovat avainasemassa lastensa kotoutumisen tukijoina. He tarvitsevat myös itse toimenpiteitä oman kotoutumisensa edistämiseksi, jotta perhe voi kasvaa mahdollisimman tasapainoisesti uudessa ympäristössä.
- Tavoitteena on, että maahanmuuttajaäidit saavat suomenkielen opetusta silloinkin, kun ovat vielä pienen lapsen kanssa kotona. Äidit saavat myös palvelujärjestelmän kautta riittävästi tietoa palveluista, toiminnoista ja perhe-elämästä Suomessa. On myös tärkeää, että äidit osaavat hakeutua heille kuuluvien palvelujen piiriin.

TAVOITE 1: Hyvä arkielämään kotoutuminen

- Valtion kotouttamisohjelman painopistealueena naisten tehokkaampi saattaminen kotouttamistoimenpiteiden piiriin

Äitien tuki

TOIMENPITEET

Jatketaan suomenkielen opetusta kotiäideille Kotkassa ja laajennetaan toimintaa tarvittaessa muihin Etelä-Kymenlaakson kuntiin

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: maahanmuuttajapalvelut, sosiaali- ja terveystoimet, päivähoitotoimistot, Te-toimisto, seurakunnat

Huomioidaan varhaisen tuen toimintakeinot maahanmuuttajaäitien kotoutumisessa mm. jakamalla eri toimipisteissä eri kielillä tietoa tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: koordinoituvastuu maahanmuuttajapalvelulla

Edesautetaan äideille suunnattujen kunnan palveluntarjoajien ja kolmannen sektorin verkostoitumista

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: kunnat, yhdistys- ja hankeverkostot

Lasten kotoutuminen

- Lapset kotoutuvat pääsääntöisesti nopeasti, he omaksuvat uuden kielen nopeasti ja ystävystyvät heille luonnollisissa toimintaympäristöissä. On tärkeä muistaa, että lapset kokevat kuitenkin helposti erilaisuutta.
- Perhe on myös kotoutuvan lapsen tärkeä kehitysympäristö. Siksi tiedostavan ja ammattitaitoisen henkilöstön kautta myös suhteet lasten perheisiin sujuvat luontevammin.
- Tavoitteena on, että maahanmuuttajalapset saavat riittävät tukitoimet oppiakseen suomen kielen mahdollisimman hyvin. He saavat lisäksi vahvan pohjan omaan äidinkieleensä ja kotoutuvat päivähoidon, koulun, kerhotoiminnan ja harrastusten kautta.
- Järjestöt, yhdistykset ja seurat ovat mukana kutsumassa kotoutuvia lapsia mukaan toimintaansa.

TAVOITE 1: Hyvä arkielämään kotoutuminen

- Lasten ja nuorten seudullinen hyvinvointisuunnitelma: Tavoitteena turvata lasten ja nuorten oikeus yhteisöllisyyteen, osallisuuteen ja tasavertaisuuteen

- Hyödynnetään kolmiportaisen tuen mallia (yleinen tuki, tehostettu tuki ja erityinen tuki) maahanmuuttajalasten perus- ja esiopetuksessa

Lasten kotoutuminen

TOIMENPITEET

Päivähoidossa vahvistetaan lasten yhdenvertaisuutta taustasta riippumatta ja panostetaan henkilöstön kielitaitoon, kommunikaatiotaitoihin ja yhteistyötaitoihin

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Kuntien päivähoitotoimet

Selvitetään mahdollisuutta hyödyntää varhaisen tuen keskusta maahanmuuttajalasten kotoutumisen tukena

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Hyvinvointipalvelut

Viedään aktiivisesti yhdenvertaisuus- ja syrjimättömyysajattelua harrastus- ja kerhotoimintaan mm. rasminvastaisen toiminnan kautta

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Monialainen yhteistyöverkosto

Nuorten kotoutuminen

- Nuoret kotoutujat ovat elämänvaiheessa, jossa uusiin olosuhteisiin muuttaminen kätkee sisäänsä paljon odotuksia ja toiveita, mutta myös epävarmuutta ja kysymyksiä omasta identiteetistä.
- On tärkeää taata nuorille sujuva koulutuspolku ja tarjota opiskelun rinnalla luontevia tilanteita tutustua muihin nuoriin. Syrjäytymistä on ehkäistävä tehokkaasti ja toimivat verkostot voivat olla kotoutuvan nuoren toimiva turvaverkko.
- Tavoitteena on, että nuoret kotoutujat ohjataan heti maahan tultuaan oikeisiin kotoutumispolkuihin ja he saavat mahdollisuuden suorittaa peruskoulun päättötutkinto. Heidän integroitumistaan tuetaan koulutus- ja työelämäsuunnittelun lisäksi myös harrastus- ja vapaa-ajan toiminnalla.

TAVOITE 1: Hyvä arkielämään kotoutuminen

- Valtion kotouttamisohjelma: Tavoitteena pysyvät järjestämis- ja rahoituskeinot oppivelvollisuusiän ylittäneiden peruskoulun suorittamiseksi (OKM)

- Huomioidaan nuorisotyön toimintaohjelma Tekemisen meininki 2016.

Nuorten kotoutuminen

TOIMENPITEET

Mahdollistetaan nuorten peruskoulun suorittaminen valtion ohjeistuksen mukaisesti ja varataan mahdollisuus lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen, varaudutaan näihin talousarvioissa.

Aikataulu: 2014 alkaen

Vastuu: oppilaitokset

Ehkäistään nuorten maahanmuuttajien työttömyyttä yhteiskuntatakuun keinoin.

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Te-toimisto

Aktivoidaan nuorisotoimen kautta tarpeiden mukaisia nuorten kotouttavia toimintoja, esim. toiminta- ja keskusteluryhmiä osana nuorisotalotoimintaa.

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: kuntien nuorisotoimet

lökkäiden maahanmuuttajien mielekäs kotoutuminen

- Ikääntyminen uudessa maassa voi olla hämmentävää. Vaikka palvelujärjestelmä toimisi hyvin, monella ei ole laajaa sosiaalista verkostoa, johon tukeutua apua tarvitessaan.
- Iän lisääntyessä monet nuorena tärkeiksi tulleet asiat voivat nousta uudelleen pintaan. Kielitaidon kehittämisessä tulee tähdätä hyvään arjessa selviytymiseen ja tukiverkon rakentamiseen, jotta iäkäs kotoutuja kokisi olonsa turvalliseksi ja merkitykselliseksi.
- Ikääntyneiden hoidossa korostuu henkilökunnan ammattitaito, kulttuurien tuntemus ja kielitaito.
- Tavoitteena on, että ikääntyvät maahanmuuttajat saavat mielekkään vanhuuden, heidän toimintakykyä tuetaan ja annetaan myös kulttuuripainotteista viriketoimintaa.

TAVOITE 1: Hyvä arkielämään kotoutuminen

- Valtion kotouttamisohjelma: läkkäät maahanmuuttajat huomioidaan kuntien kotouttamisohjelmissa

- Huomioidaan 2012 voimaan tuleva vanhuspalvelulaki

lääkäiden maahanmuuttajien mielekäs kotoutuminen

TOIMENPITEET

Tehdään iäkkäille maahanmuuttajille lain vaatimat yksilöllisen palvelu-tarpeen arvioinnit ja niiden perusteella palvelusuunnitelmat, joissa otetaan huomioon oma kulttuuritausta. Kehitetään henkilökunnan osaamista erityistarpeiden huomioimisessa.

Aikataulu: Lain suosituksen mukaisesti

Vastuu: Kuntien vanhuspalvelut

Edistetään monikulttuurisen vanhustyön toimintoja verkostoitumalla mm. kolmannen sektorin toimijoiden kanssa, tarjotaan monipuolisia ja aktiivisia palveluja.

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Kuntien vanhuspalvelut, seurakuntien diakoniatyö

Erityistilanteissa olevien huomioiminen

- Kaikki ei mene aina suunnitellusti. Voi käydä ilmi, että kotoutujalla on vaikeuksia oppia kieltä ja sopeutua muutokseen alun perin asetetussa aikataulussa. Kielitaidon hidas kehittyminen voi olla kotoutumisen jarru varsinkin nuorilla, jotka tahtoisivat päästä opiskelemaan tai aikuisilla, jotka eivät ole saaneet työtä toivomassaan aikataulussa. Näissä tilanteissa on tärkeää, että viranomaiset tunnistavat erityiset tarpeet ajoissa ja tekevät tiivistä yhteistyötä myös keskenään.
- Tavoitteena on, että henkilö, jolla on kotoutumisaikana erityisiä tarpeita, saa ammattitaitoisen palveluntarpeen tunnistamisen kautta yhdenvertaista palvelua henkilökohtaistetun kotoutumisprosessinsa tueksi.

TAVOITE 1: Hyvä arkielämään kotoutuminen

- Huomioidaan kotoutumislain Osallisena Suomessa- kokeiluhankkeen tulokset (v.2013).

Erytistilanteissa olevien huomioiminen

TOIMENPITEET

Selkiytetään koulutus- ja palvelulinjaukset seudullisesti Etelä-Kymenlaaksossa ilman oleskelulupaa asuvien henkilöiden kohdalla. Eritystä huomiota kiinnitetään lasten hyvinvointiin.

Aikataulu: 2013

Vastuu: Kuntien hyvinvointi- ja opetustoimen palvelut

Kehitetään yhteistyössä etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan kanssa matalan kynnyksen työpajatoimintaa kotoutuville nuorille, joiden kielitaito on vielä heikkoa

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Rannikkopajat, etsivä nuorisotyö, te-toimisto, maahanmuuttajapalvelut

Luodaan osana reagoivaa kotoutumispolkujärjestelmää yhteistyön muoto sosiaalipalveluiden, työvoimahallinnon ja oppilaitosten kanssa siitä, että edistymättömät opiskelijat saavat yhdessä sovittavien kriteereiden täytyessä erityisiä tukitoimenpiteitä myös ilman selkeää diagnoosia (resurssien kohdistaminen oikein).

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Maahanmuuttajapalvelut, Te-toimisto, oppilaitokset

Tavoite 2: Koulutuksen kehittäminen ja työllistymisen edistäminen

- kieli- ja kotoutumiskoulutus
- ammatillinen ja korkeakoulutus
- Työllistymisen edistäminen
- yrittäjyyden tukeminen
- erityistä tukea tarvitsevien kotoutumistoimenpiteet

Toisen tavoitteen kohderyhmä on sellaiset kotoutujat, jotka ovat suuntaamassa työelämään. Monesti se vaatii kielen opiskelua, tutkinnon päivittämistä tai uuden tutkinnon opiskelua, mutta pääpainopiste on siinä, että kotoutuja pääsee tutustumaan suomalaiseen työelämään ja löytää itselleen sopivan koulutus- ja urapolun.

Kieli- ja kotoutumiskoulutus

- Kielitaito on avain Suomessa kotoutumiseen. Uusi kotoutuja saa alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa kunnallisena palveluna, jonka jälkeen arvioidaan, tarvitseeko hän erilaisia kartoitettavia toimenpiteitä, jotta hän pääsisi oikealle kotoutumispolulle. Kotoutujalla on oikeus omaan ja perhekohtaiseen kotoutumissuunnitelmaan. Suunnitelmaa päivitetään ja arvioidaan yhdessä viranomaisten kanssa säännöllisesti.
- Jotta erilaiset kotoutujat saisivat mahdollisimman laadukasta palvelua, oppilaitokset tekevät yhteistyötä palveluntarjonnassa ja opetussisältöjen kehittämisessä.
- Tavoitteena on, että Etelä-Kymenlaakson alueelle muuttaneet vieraskieliset henkilöt saavat nopeasti arvion niistä tukitoimista, jotka edistävät heidän kotoutumistaan. Koulutuspolkua kehitetään niin, että se on mahdollisimman katkeamaton.

TAVOITE 2: Koulutuksen kehittäminen ja työllistymisen edistäminen

- Valtion kotouttamisohjelma: Maahanmuuttajien alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa vahvistetaan entisestään

- Uudistetut opetushallituksen opetussuunnitelman perusteet

Kieli- ja kotoutumiskoulutus

TOIMENPITEET

Toteutetaan alkukartoituksen tulosten perusteella kieli- ja kotoutumiskoulutuksessa kolmea oppimispolkua: hidas, perus ja nopea.

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Te-toimisto, oppilaitokset

Osaamisen lisääminen palvelutarpeen arvioinnissa poikkihallinnollisen koulutuksen kautta

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Te-toimisto, oppilaitokset

Tiivistetään Etelä-Kymenlaakson kotoutumiskoulutusta antavien oppilaitosten yhteistyötä, luodaan selkeyttävä kaavio koulutustarjonnasta asiakkaiden ja viranomaisten avuksi

Aikataulu: 2012 alkaen

Vastuu: Oppilaitokset, Te-toimisto, Ely-keskus, maahanmuuttajapalvelut

Ammatillinen ja korkeakoulutus

- Moni kotoutuja joutuu hankkimaan ensin kielitaidon, ennen kuin voi suuntautua ammatillisiin opintoihin Suomessa. Joskus kotimaassa suoritettua tutkintoa täytyy täydentää pätevyyden saamiseksi. Myös suomalaisen työkulttuuriin tutustuminen on tärkeä osa ammattiin opiskelua.
- On tärkeää, että opiskelija pääsee tutustumaan häntä kiinnostavaan alaan jo mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, jotta tavoitteet säilyvät realistisina. Samalla voi myös perehtyä jo ennalta kiinnostuksen kohteena olevan ammatin sanastoon ja vaatimuksiin.
- Tavoitteena on, että maahanmuuttajat sijoittuvat oppilaitoksiin sellaisille aloille, jotka ovat heidän kiinnostuksensa ja vahvuuksiensa mukaisia. Kieli- ja kotoutumiskoulutuksesta siirtyminen ammatillisiin opintoihin on luontevaa, joustavaa ja tarkoituksenmukaista.

TAVOITE 2: Koulutuksen kehittäminen ja työllistymisen edistäminen

- Valtion kotouttamisohjelma: Vahvistetaan kotoutujien mahdollisuuksia päästä lukio- ammatti- ja ammattikorkeakouluopintoihin mm. valmistavalla opetuksella, jotta maahanmuuttajat ja maahanmuuttajataustaiset osallistuisivat koulutukseen samassa suhteessa kuin kantäväestö

Ammatillinen ja korkeakoulutus

TOIMENPITEET

Vahvistetaan kotoutujien suomenkielentaitoa tukemalla kotoutujien pääsyä ammatillisiin opintoihin mm. ammattiopistoon ja ammattikorkeakouluun valmistavan opetuksen kautta

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Oppilaitokset

Tuetaan erityisosaamiseen suuntautumista ohjaamalla ammattiopintoja hyödyttäviin valinnaisiin opintoihin jo kotoutumiskoulutusvaiheessa

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Oppilaitokset, Te-toimisto

Varmistetaan riittävä ohjaus, neuvonta ja toimenpiteet ulkomailla suoritettun tutkinnon rinnastamiseen ja täydentämiseen Suomessa

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Palmenia, Te-toimisto

Työllistymisen edistäminen

- Kotoutuvien maahanmuuttajien työllistyminen on kotouttamisohjelman tärkeä painopistealue. Kun henkilö pääsee kiinni työelämään, hän saa arvokasta kokemusta niin ammatillisista haasteista, kuin sosiaalisista suhteista. Kielitaito kehittyy työelämässä usein nopeasti.
- Jotta maahanmuuttajien työllistyminen paranee, viranomaisten ja oppilaitosten täytyy tehdä vielä tiiviimpää yhteistyötä työnantajaverkostojen kanssa, hyödyntää kolmatta sektoria ja niitä erityisiä palveluja, joita työvoimatoimistot tarjoavat kotoutujille. Työnantajan ennakoasenne ei koskaan saisi olla työllistymisen este.
- Tavoitteena on, että kotoutujia tuetaan työllistymisessä kaikin mahdollisin keinoin ja varmistetaan, että mm. kieli- ja koulutustaso mahdollistavat nopean työllistymisen. Erilaisin tukitoimin voidaan edesauttaa maahanmuuttajien työllistymistä.

TAVOITE 2: Koulutuksen kehittäminen ja työllistymisen edistäminen

- Valtion kotouttamisohjelma: Julkisista työvoima-, yritys- ja kotoutumiskoulutuksista muodostetaan yksilöllisiä, tarpeen mukaisia palvelukokonaisuuksia

Työllistymisen edistäminen

TOIMENPITEET

Hyödynnetään Te-toimistojen kolmen palvelulinjan mallia kotoutujien työmarkkina-avalmiuksien kehittämiseen mm. hyvin resursoitun alkupalvelun ja palveluntarpeen tunnistamisen kautta.

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Te-toimisto

Edistetään maahanmuuttajien työllistymistä erityisin keinoin, mm. työmarkkina-avalmiuksien kehittämisellä, työkokeiluun, työhönvalmennuksella, oppisopimuskoulutuksin, työnantajien tiedottamisella ja ohjauksella työvoimapu-aloille

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Te-toimisto

Laaditaan kuntien kanssa sopimukset maahanmuuttajien työllistämistä palkkatuella kuntien eri toimialoille.

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Te-toimisto, kunnat

Yrittäjyyden tukeminen

- On tärkeää, että kotoutuvat maahanmuuttajat saavat selkeää ohjausta ja neuvontaa siitä, kuinka oman yrityksen voi perustaa Suomessa. Alueella järjestetään myös yleisiä infoja yrityksen perustamisesta.
- Maahanmuuttajat kohtaavat yrittäjinä osittain myös erilaisia haasteita kuin kantaväestö. Virallisten asioiden hoito voi olla haasteellista, sillä se vaatii syvempää ymmärtämystä siitä, kuinka järjestelmä toimii. Tarvitaan ammattitaitoista neuvontahenkilökuntaa, jonka puoleen voi tarvittaessa kääntyä.
- Tavoitteena on, että yritystoimintaan suuntautuminen otetaan huomioon jo kotoutujan alkuvaiheen ohjaus- ja neuvontapalvelussa.

TAVOITE 2: Koulutuksen kehittäminen ja työllistymisen edistäminen

- Maahanmuuttajia kannustetaan yritystoimintaan ja ohjataan erityisasiantuntemusta omaavien seudullisten yrityspalveluiden piiriin

Yrittäjyyden tukeminen

TOIMENPITEET

Tunnistetaan jo alkukartoitusvaiheessa kotoutujan mahdollisuus yrittäjyyteen ja tuetaan yritystoiminnan aloittamista tarvittaessa koulutuksen, yritysneuvonnan ja vieraskielisten yritysneuvontatilaisuuksien kautta

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Te-toimisto, Cursor

Varataan mahdollisuus toteuttaa jo olemassa olevien maahanmuuttajien yritysten ohjaus- neuvonta ja tukipalveluja toiminnan turvaamiseksi

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Ely-keskus, Te-toimisto, Cursor

Huomioidaan ja edistetään mahdollisuutta sijoittaa maahanmuuttajia palkkatuella yrityksiin edelleensijoituksen kautta.

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Ely-keskus, Te-toimisto, Cursor yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa

Erityistä tukea tarvitsevien kotoutumistoimenpiteet

- Joskus kotoutujat tarvitsevat erityisiä tukitoimenpiteitä selvitäkseen koulutus- ja työllistymisprosessissaan.
- On ensisijaisen tärkeää tunnistaa erityisen tuen tarvitsija jo heti kotoutumisprosessin alkuvaiheessa. Näin henkilö saadaan ohjattua oikealle kotoutumispolulle mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja kotoutujan motivaatio säilyy. Myös viranomaiset voivat tehdä yhteisesti sovittujen linjausten mukaista yhteistyötä kotoutumisen tueksi.
- Tavoitteena on, että erityistä tukea tarvitsevat henkilöt saavat yksilöllisesti suunnitellun kotoutumispolun, joka auttaa heitä pärjäämään arjessa ja suuntautumaan aktiiviseen elämänhallintaan sekä osallistumaan työelämään valmiuksiensa mukaisesti.

TAVOITE 2: Koulutuksen kehittäminen ja työllistymisen edistäminen

- Valtion kotouttamisohjelma: Kaikki maahanmuuttajat pääsevät tarvetta vastaavaan koulutukseen. Erityistä huomiota kiinnitetään esim. naisten tasavertaiseen mahdollisuuteen rakentaa polkuja työelämään.

Erityistä tukea tarvitsevien kotoutumistoimenpiteet

TOIMENPITEET

Erityistä tukea tarvitsevat kotoutujat saavat jo alkukartoituksen yhteydessä kotoutumissuunnitelman, jossa on huomioitu erityistarpeet.

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Te-toimisto, maahanmuuttajapalvelut, sosiaalipalvelut

Kotoutujat, joilla on erilaisista syistä vaikeuksia edetä opinnoissaan, voivat opiskella kotoutumisensa tueksi hitaassa opintopolussa. He saavat opetussuunnitelman mukaisen tuen opintoihinsa.

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Te-toimisto, oppilaitokset

Vahvistetaan yhteistyötä eri toimijoiden välillä erityistä tukea tarvitsevan kotoutujan kotoutumispolun selkeyttämiseksi.

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Te-toimisto, oppilaitokset

Tavoite 3: Yhteisöt kotoutumisen tueksi

- asumisyhteisöt
- kolmas sektori, seurakunnat
- etnisten suhteiden kehittäminen

Kolmannen tavoitteen tarkoitus on nostaa esille niitä yhteisöllisiä toimintoja, joiden kautta voidaan tukea kotoutumista viranomaistyön lisäksi. Se painottaa eri yhteistyön muotoja ja monialaisen verkostoitumisen tärkeyttä yksilön kotoutumisen tukena. Monesti vanha konsti on parempi, kuin pussillinen uusia. Tutustumme toisiimme parhaiten kerhoissa, asumisyhteisöissä ja harrastuksissa. Myös työelämään voidaan tutustua järjestöjen ja yhdistysten kautta.

Asumisyhteisöt kotoutumisen tukena

- Suomessa elämiseen, asumiseen ja vuorovaikuttamiseen liittyy monia kirjoitettuja ja kirjoittamattomia sääntöjä. Elämiseen liittyvien säännösten ymmärtäminen ja toisaalta naapurustoon tutustuminen on tärkeä osa kotoutumista.
- Koti on jokaiselle tärkeä paikka. Kun opettelemme elämään yhdessä erilaisten ihmisten kanssa, voidaan puhua kaksisuuntaisesta kotoutumisesta. Kaikki voivat oppia toisiltaan yhteisen tutustumisen ja toiminnan kautta.
- Tavoitteena on, että maahanmuuttajat saavat muuttaessaan hyvän perehdytyksen asumiseen liittyvissä asioissa. Asuntoyhtiöt lisäävät yhteisöllistä toimintaa, joka tukee asukkaiden yhdenvertaisuutta taustasta riippumatta ja parantaa asumisviihtyvyyttä.

TAVOITE 3: Yhteisöt kotoutumisen tueksi

- Valtion kotouttamisohjelma: Tavoitteena asuinalueiden polarisoitumiskehityksen hidastuminen

Asumisyhteisöt kotouttamisen tukena

TOIMENPITEET

Tuodaan monikulttuurisuustyö osaksi asukasyhdistystoimintaa kannustamalla asukasyhdistyksiä yhteisölliseen toimintaan. Myönnetään avustuksia toiminnan käynnistämiseen ja ylläpitämiseen yhdessä kaupungin toimijoiden ja kolmannen sektorin kanssa.

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Kunnat, kolmannen sektorin verkostot

Jatketaan Kotkassa alkanutta asumispakkiohjaajien koulutusta ja työtä, laajennetaan tarpeen mukaan toimintaa muihin Etelä-Kymenlaakson kuntiin. Aloitetaan naapurisovittelutoiminta.

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Kolmannen sektorin verkostot, nimetyt kuntien edustajat

Kolmas sektori ja seurakunnat kotouttamisen tukena

- Vaikka laki velvoittaa kuntia järjestämään kotouttamiseen liittyvät palvelut, Etelä-Kymenlaakson alueella toimii myös paljon järjestöjä, yhdistyksiä, seurakuntia ja seuroja, jotka haluavat olla mukana kantamassa vastuuta kotoutujien mielekkästä sopeutumisesta uudelle kotipaikkakunnalleen.
- Jokin toimintamuoto saattaa olla näkyvämpää kuin toinen, mutta kaikilla kolmannen sektorin toimijoilla on oma, tärkeä roolinsa kielen opiskelun tukemisessa, yhteisöllisyyden lisäämisessä, työelämävalmiuksien harjoittelussa ja ystävyyssuhteiden luomisessa. On tärkeää, etteivät kotoutujat jäisi vain toimenpiteiden kohteiksi, vaan he pääsisivät itse mukaan heitä kiinnostavaan toimintaan.
- Tavoitteena on, että maahanmuuttajat saavat kokonaisvaltaista kotoutumisen tukea niin työvoimapolitiittisina toimenpiteinä, kuin vapaa-ajan aktiviteettien muodossa. Yhdistykset, järjestöt, seurakunnat ja muut tahot ovat tärkeä osa alueen monikulttuurisuus- ja yhdenvertaisuustoimintaa.

TAVOITE 3: Yhteisöt kotoutumisen tueksi

- Valtion kotouttamisohjelma: Kuntien kotouttamisohjelmiin monialaisen yhteistyön järjestämisen määrittely, sisältäen kolmannen sektorin

Kolmas sektori ja seurakunnat kotouttamisen tukena

TOIMENPITEET

Hyödynnetään mahdollisuus vapaaehtoistyöntekijöiden tukeen varsinkin heti maahantulon jälkeen, kotoutumisen alkuvaiheessa.

Kehitetään edelleen vapaaehtoistyötä kotoutumisen edistämiseksi.

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: SPR, seurakunnat, muut kolmannen sektorin toimijat

Hyödynnetään entistä tehokkaammin alueen kolmannen sektorin toimijoita kotoutumisen tukemiseen etenkin niiden kohdalla, jotka tarvitsevat työkokeilua tai erityistä tukea kotoutumiseen

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Te-hallinto, monialainen yhteistyö kolmannen sektorin kanssa

Tehostetaan kolmannen sektorin ja kuntaorganisaatioiden tiedonkulku- ja verkostoitumisreittien toimivuutta jatkuvalla, koordinoitulla ja aktiivisella yhteistyöllä sekä lisätään näkyvyyttä työllistymisverkostoissa

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Kolmannen sektorin verkostot

TAVOITE 3: Yhteisöt kotoutumisen tueksi

- Valtion kotouttamisohjelma: Kuntien kotouttamisohjelmiin monialaisen yhteistyön järjestämisen määrittely , sisältäen kolmannen sektorin

Kolmas sektori ja seurakunnat kotouttamisen tukena

TOIMENPITEET

Tehdään aktiivisesti työtä sen hyväksi, että maahanmuuttajat tulevat mukaan toimintaan myös vastuunkantajiksi ja toimijoiksi

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: kolmannen sektorin toimijat

Aloitetaan kotoutujien vertaistukiryhmätoiminta

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: toteutetaan monialaisena yhteistyönä

TAVOITE 3: Yhteisöt kotoutumisen tueksi

- Valtion kotouttamisohjelma: Kuntien kotouttamisohjelmiin sisällytetään suunnitelma hyvien etnisten suhteiden edistämiseksi

Etnisten suhteiden kehittäminen

TOIMENPITEET

Perustetaan seudullinen maahanmuuttajaneuvosto. Se voi toimia foorumina, jonka kautta saadaan maahanmuuttajien oma ääni kuuluville .

Aikataulu: 2013 alkaen

Vastuu: Etelä-kymenlaakson kunnat ja maahanmuuttajajärjestöt

Seudullisen kotouttamisohjelman ohjausryhmä 2012

Eerola Aila, pj, sosiaali- ja terveyslautakunnan
pj. Kotka

Hokkanen Timo, sosiaali- ja terveysjohtaja,
Pyhtää

Hyttinen Auli, sivistystoimenjohtaja-rehtori,
Virolahti

Hytönen Riitta, perusturvalautakunnan pj,
Hamina

Kivilahti Pekka, projektipäällikkö, Minfo-
keskus

Marjasvaara Saara, kotouttamisohjelman
sihteeri, Kotka

Mattila Merja, asiantuntija, Kaakkois-Suomen
Ely-keskus

Niemelä Merja, sosiaalityön päällikkö,
Hamina

Puolakka Pirjo, maahanmuuttajatyön johtaja,
Kotka

Rosendal Anne, opetuspäällikkö, Hamina

Suoninen Alla, hallituksen pj. Rodnik ry,
Hamina

Ylinen Hannele, opetustoimenjohtaja, Kotka

Lähteet:

Ohjelmaa varten on tehty laaja kysely ja neuvottelukierros Etelä-Kymenlaakson toimijoille, viranomaisille ja järjestöjen edustajille. Ohjelman tekstit ja toimenpiteet on muovattu näiden keskustelujen pohjalta.

Lisäksi ohjelmassa on huomioitu:

Laki kotoutumisen edistämisestä 9/2011

Valtion kotouttamisohjelma

Etelä-Kymenlaakson kuntien strategiat ja visiot pääpiirteissään

Etelä-Kymenlaakson maahanmuutto-ohjelma 2010-2012

Kuvat: Microsoftin kuvapankki (Microsoft office imagery)

<http://office.microsoft.com/en-au/images/>

Liitteenä olevat tilastot on kerätty seuraavista lähteistä:

Tilastokeskus

Kotkan Te-toimisto

Etelä-Kymenlaakson koulutoimet

Kotkan tulkkikeskus